

زلزله تلخ بود، اما همدلی مردم تحمل پذیرش کرد

سیل همدلی بعد از زلزله

گفت و گو با عضو کتابخوان کانون پرورش فکری تربیت حیدریه

حال آدم‌های کتابخوان خوب است

پای قصه‌های مادر پزیر
مصاحبه صالح

آیا کسی شبیه شما در جهان وجود دارد؟

یکی کی خودت

آیا کسی شبیه شما در جهان وجود دارد؟

کایکی کی خودت

اخطار! با خواندن این مطلب ممکن است مغزتان حسابی دود کند!

پیمان صادق زاده | همین اول کار خدمتتان عرض کنم: اگر دوست ندارید، در دسر ذهنی برای خودتان ایجاد کنید و یا حوصله نداشتید که مغزتان گیرباز کند و طالب بر هم خوردن نظم روزمره زندگی نیستید! از ورود به ادامه مطلب جدا خودداری کنید! اگر هم سرتان درد می‌کند برای این چنین مطالبی، توصیه می‌کنم حتما ادامه مطلب را دنبال کنید. تا به حالا شده به این موضوع فکر کنید که ممکن است کپی و یا کپی‌های دیگری از شما در جهان وجود داشته باشند؟ و یا مثلا خود شما در جای دیگری در این جهان حضور داشته باشید؟ احتمالا این قضیه را اصلا از نظر عقلانی قبول نمی‌کنید. اما اگر دو شماره قبل را خاطر تان باشد، سفر در زمان هم با وجود اینکه بر مبنای نظریات کاملاً علمی مطرح شده، اما درک آن از نظر عقلانی برایتان سخت است. سفر در زمان بر مبنای نظریه نسبیت انیشتین که مربوط به بزرگترین مواد موجود در جهان یعنی کهکشان‌ها و ستارگان است، مطرح شده است. اما امروز قرار است با هم نظریه‌ای به نام «جهان‌های موازی» را بررسی کنیم که بر مبنای فیزیک کوانتوم یعنی ریزترین مواد موجود در طبیعت مطرح شده و کاملاً علمی است. جالب اینجاست که این نظریه می‌تواند به بسیاری از سوال‌های شما در بحث سفر در زمان به خصوص سفر به گذشته پاسخ دهد.

سفر در زمان و جهان موازی

حتماً تا الان مغزتان حسابی دود کرده! اما تازه به بخش جالب مطلب رسیدیم. اگر یادتان باشد، گفتیم که سفر در زمان به خصوص سفر در گذشته موانع مختلفی دارند و دانشمندان با دو سوال اساسی روبرو هستند. حالا که شما با نظریه جهان‌های موازی آشنا شدید، هر دو سوال را می‌توانید با این نظریه پاسخ دهید. فرض کنید شما به فناوری سفر به گذشته دست پیدا کردید. خودتان را آماده می‌کنید و به حدود ۵۰ سال قبل برمی‌گردید. اما جایی که شما به آن سفر کردید، جهان خودتان نیست و شما به ۵۰ سال قبل یک جهان دیگر، مشابه با جهان خودتان سفر کرده‌اید. پس در آن‌جا هر اتفاقی را هم که تغییر دهید فقط بر روی آن جهان تأثیر می‌گذارد و عملاً به جهان کنونی ما کاری ندارد. بنابراین طبق این نظریه نباید منتظر حضور انسان‌هایی از آینده باشیم، چون اگر آیندگان هم بخواهند به گذشته سفر کنند، ممکن است وارد جهان‌های موازی دیگری شوند و ما هیچ وقت آن‌ها را نبینیم.

انواع جهان‌های موازی

دانشمندان بر سر وجود جهان‌های موازی ۴ نظریه مختلف ارائه داده‌اند:

نظریه اول: در این نظریه، جهان‌های موازی، دقیقاً در همین مکانی است که ما هستیم ولی با فاصله خیلی زیاد نسبت به ما که فعلاً قابل دیدن نیست.

نظریه دوم: جهان از حباب‌های زیادی تشکیل شده است (حباب‌های کیهانی) که در هر حباب، جهان کامل دیگری وجود دارد. بر این اساس ممکن است جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، فقط در داخل یکی از این حباب‌ها باشد.

نظریه سوم: جهان‌های موازی، زمان و مکان بسیار مشابه با جهان ما را اشغال کرده‌اند اما چون در بعدهای دیگری هستند، ما نمی‌توانیم آن‌ها را ببینیم.

نظریه چهارم: جهان موازی، از قوانین فیزیک تبعیت نمی‌کند. یعنی اصلاً ماده‌ای در کار نیست و زمان هم احتمالاً به شکل دیگری بوده و موجودات می‌توانند در گذشته و آینده تردد کنند و یا با سرعت بالاتر از نور حرکت کنند. با وجود اینکه، این نظریه نسبت به نظریات قبلی، علمی‌تر است اما درک کردن آن برای ما کار ساده‌ای نیست.

نظریه «جهان‌های موازی»، در واقع همان نظریه‌ای است که بیان می‌کند که در آن جهان موازی، ما هم می‌توانیم زندگی کنیم و این مطلب هستی، ممکن است نسخه شماره ۲ شما در جهان موازی، مطالعه را کنار گذاشته باشد. اگر هم جهان‌های موازی متعدد داشته باشیم، ممکن است نسخه شماره ۳ شما اصلاً تا به حال، مرده باشد!

موانع سفر در زمان

در مورد اینکه چطور علم می‌تواند سفر به آینده و یا حتی سفر به صدها سال قبل را ثابت کند، در دو شماره قبل بحث کردیم. حالا بیایید تصور کنیم که طی چند سال آینده انسان به فناوری و علم سفر در زمان دست پیدا می‌کند و حتی قادر خواهد بود به گذشته سفر کند. در اینجا دو سوال مطرح می‌شود: سوال اول اینکه اگر آیندگان قادرند به گذشته سفر کنند، پس چرا به گذشته خود (همین زمان حال ما) سفر نکردند و ما تا به حال شاهد حضور هیچ شخصی از آینده نبودیم؟! دومین سوال اینکه اگر به گذشته سفر می‌کنند، پس می‌توانند هر چیزی را در جهان تغییر دهند و اتفاقات جدیدی را رقم بزنند، این چطور امکان‌پذیر است؟ این دو سوال اساسی و چند سوال دیگر ذهن اکثر دانشمندان جهان را درگیر کرده است. البته طی سال‌های گذشته نظریه‌های مختلفی برای پاسخ به این دو سوال مطرح شده که هر یک به نوعی رد شدند. اما چند سالی است، نظریه‌ای مطرح شده که دانشمندان هر چه جلوتر می‌روند، به اثبات آن نزدیک‌تر می‌شوند. نظریه‌ای که اگر روزی اثبات شود، می‌تواند تمام سوالات سفر در زمان و حتی هزاران حقایق دیگر را جواب دهد.

جهان‌های موازی در قرآن؟!؟

درست است که نظریه جهان‌های موازی اثبات نشده است. اما در صورت اثبات و وجود جهان‌های موازی دیگر، قدرت و عظمت خداوند و خالق هستی که توانسته با چنین نظمی تمام این اجزا را کنار هم قرار دهد، بیشتر آشکار می‌شود. جالب است بدانید در قرآن آیاتی آمده است که می‌توان آن‌ها را به بحث جهان‌های موازی ربط داد. به عنوان مثال آیه ۴۸ سوره ابراهیم: «روزی که به جای زمین، زمین دیگر آید و به جای آسمان‌ها، آسمان‌های دیگر» و یا آیه ۱۵ سوره «تی»: «آیا در آفرینش نخستین درمانده بودیم؟ آه‌گر، بلکه ایشان از آفرینش جدید شک و شبیه دارند» به این قضیه اشاره می‌کنند. روایت است از امام باقر (ع) که در تفسیر آیه ۱۵ سوره «تی» به یکی از باران خود فرمودند: «...شاید تو خیالی می‌کردی که خداوند تنها همین عالم را خلق کرده است و یا می‌پنداشتی که غیر از شما دیگر هیچ بشری نیافریده بود، به خدا سوگند هزار هزار عالم و هزار هزار آدم، آفریده بود که تو فعلاً در آخرین آن عوالم هستی و در دودمان آخرین آن آدم‌ها قرار داری.» می‌توان از این روایت این برداشت را کرد که هزاران هزار جهان دیگر و هزاران هزار آدم دیگر وجود دارند که ما هنوز از آن‌ها بی‌خبریم.

در مورد اینکه چطور علم می‌تواند سفر به آینده و یا حتی سفر به صدها سال قبل را ثابت کند، در دو شماره قبل بحث کردیم. حالا بیایید تصور کنیم که طرح چند سال آینده انسان به فناوری و علم سفر در زمان دست پیدا می‌کند و حتی قادر خواهد بود به گذشته سفر کند.

تفکر نقاد چیست؟

تفکر انتقادی یکی از مهارت‌های اساسی برای هر فرد است. تفکر انتقادی یا نقادانه یک توانمندی فکری است و فرایندی است که در آن فرد اطلاعات موجود در هر زمینه‌ای را بررسی می‌کند و نقاط قوت و ضعف ایده‌ها و نظرات و راه‌حل‌ها را پیدا می‌کند. این مهارت به ما کمک می‌کند که هنگام روبه‌رو شدن با یک نظر یا پیشنهاد، اول آن را مورد سنجش قرار دهیم و بعد تصمیم بگیریم.

تفکر انتقادی، حلقه بین زودپوری و بدبینی است. کسی که تفکر نقاد دارد، زودپور است، نه هر حرف و نظری را بدون دلیل و منطق بپذیرد.

انتقاد یا بدبینی

ممکن است با خودتان فکر کنید تفکر انتقادی به معنای بدبینی و بدگمانی نسبت به هر نظر و حرفی است که با آن رو به رو می‌شوید. اما این گونه نیست. تفکر انتقادی، حالتی بین زودپوری و بدبینی است. کسی که تفکر نقاد دارد نه زود پاور است، که هر حرف و نظری را بدون دلیل و منطق بپذیرد و نه از آن طرف بام افتاده و به همه بدبین است. چنین فردی اطلاعات را مورد بررسی قرار می‌دهد و در صورت درست بودن آن را می‌پذیرد و در صورت غلط بودن آن را رد می‌کند.

انتبار زبانه

ممکن است از خودتان بپرسید اگر نداشته باشیم چه اتفاقی می‌افتد به زمین می‌رسد یا بلایی سر یادتان باشد در عصر انفجار اطلاعات می‌کنیم. در این دوره و زمانه، اطلاعات از طریق اینترنت، فضای مجازی جمع می‌شوند و بدلی می‌شوند و اطلاعات گرانبها و اطلاعات غلط و نادرست شما عرضه می‌شود. اگر شما تفکر خودتان پرورش ندهید، بین این سردرگم می‌شوید و اگر نتوانید اطلاعات را از نادرست تشخیص دهید، اطاعت مغزتان را پر می‌کند و آن را تبدیل از زبانه می‌کند.

اطاعت بی چون و چرا

اولین چیزی که باعث صدمه به رشد تفکر انتقادی در فرزندان می‌شود، انتظار اطاعت بی چون و چرا از او است. اگر شما از فرزندان انتظار داشته باشید بدون هیچ پرسشی و بدون اینکه خودش فکر کند، در همه موارد مطیع امر شما باشد و مخالفتی با آنها نکند، نمی‌توانید از او انتظار داشته باشید که در جامعه و در مواجهه با آدم‌های دیگر، انتقادی و متفکرانه برخورد کند.

سوال محبوب

بهترین کار این است که از همان کودکی و مخصوصا حالا که بزرگتر شده است، هنگامی که کاری از او می‌خواهید یا انتظاری از او دارید، دلایل خودتان را برای او توضیح دهید. فرزندان را ترغیب کنید تا از شما سوال بپرسد و وقتی فرزندان سوالی می‌پرسد، استقبال کنید و با آرامش به او پاسخ بدهید. جوری رفتار کنید که نوجوان فکر کند اگر سوالی بپرسد، باعث آزدگی و دلخوری شما می‌شود.

پذیرش حقیقت

یادتان باشد که نقد کردن، به معنای رد کردن و نپذیرفتن حرف دیگران نیست. اگر هر حرفی را بدون دلیل رد کنیم، اصلا متفکر نیستیم، چه برسند به متفکر نقاد. اتفاقا افرادی که تفکر نقادانه دارند، هر جا سخن و نظری را درست و منطقی ببینند، بدون تعصب آن را می‌پذیرند.

زلزله تلخ بود، اما همدلی مردم تحمل پذیرش کرد

سیل همدلی بعد از زلزله

اما ارسال خوراکی‌های فاسدشدنی کار امادرسانی را با مشکل مواجه کرد. بسیاری از صنوف و اشخاص شناخته‌شده اقدام به جمع‌آوری کمک‌های مردمی کردند و به کرمانشاه رفتند، اما نکته این‌جا بود که آن‌ها هم به اندازه سایر مردم توی این حوزه متخصص نبودند و نمی‌دانستند که اکنون مردم زلزله‌زده چه نیازهایی دارند. شاید بهتر بود در این چند روز به جای توجه به هشتک‌های اینستا به اعلامیه‌های هلال احمر و مدیریت بحران توجه می‌کردیم. حتما این‌جوری کمک‌هایمان کاربردی‌تر بود.

کمک تخصص می‌خواهد

شاید بگویید اوضاع وخیم است و تخصص مخصص را بی‌خیال! عرض شود خدمت‌تان که هرچه اوضاع وخیم‌تر باشد تخصص و مدیریت مهم‌تر می‌شود؛ مثلاً وقتی شما زخم کوچکی دارید احتمالا بتوانید توی خانه و با اطلاعات دست و پا شکسته از پس خودتان بربیایید، اما وقتی خدای نکرده تصادف می‌کنید حضور کادر درمانی معمولی هم به کارتان نمی‌آید و بهترین‌های حرفه پزشکی باید به دادتان برسند. حالا این ماجرای مردمی است که حادثه بزرگ و وحشتناکی به نام زلزله را پشت‌سر گذاشته‌اند. بدون شک مسیر کمک به آن‌ها خیلی پیچیده‌تر از آن چیزی است که ما فکر می‌کنیم. در ادامه مسیر از منطقه ازگله تا سرپل ذهاب تعدادی روستا وجود دارند که با تخریب صددرصدی روبه‌رو شده‌اند. با توجه به این‌که رسیدگی و امداد و آواربرداری از سوی قرارگاه خاتم‌انبیاء، جهادسازندگی و نهادهای دیگر در حال انجام است واجب است که حجم خرابی و اولویت خدمات‌رسانی به مناطق برآورد شود تا مرحله اسکان‌دهی موقت به پایان برسد و مرحله دوم که شناسایی است، آغاز شود. در حال حاضر بیشترین مایحتاج زلزله‌زدگان پتو، چادر، البسه گرم و وسایل گرمایشی و نایلون است که برای مرحله اسکان موقت ضروری است. آن‌طور که مسئولان هلال احمر گفته‌اند در حال حاضر با توجه به کمک‌های وسیع مردم و واریز شدن کمک‌هایی به حساب این سازمان، مایحتاج زلزله‌زدگان تهیه و انتبار شده و در حال حاضر بسته‌های ۷۲ ساعته، سپس یک‌هفته‌ای و بعداً یک‌ماهه پخش می‌شود. در مرحله سوم و بعد از اسکان موقت مرحله بازسازی خانه‌های روستایی و شهری آغاز می‌شود.

به متخصصان اعتماد کنید

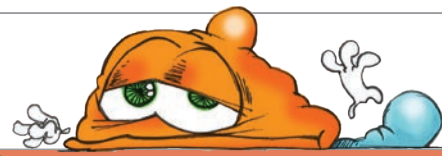
به خاطر موضوع، حجم کار، تخصص و لزوم ادامه کمک‌رسانی‌ها هلال احمر تنها نهاد معتبر کمک به زلزله‌زدگان و دریافت کمک‌هاست. کد *۷۲۴# و شماره‌گیری آن از طریق تلفن همراه برای جمع‌آوری کمک‌های مردمی برای زلزله‌زدگان کرمانشاه اختصاص یافته که برای جلوگیری از کلاهبرداری و سوءاستفاده‌های احتمالی بهتر است از پرداخت هرگونه وجه به حساب‌های غیرمعتبر خودداری کنید. پتو، کنسرو و نایلون تنها کمک‌های غیرنقدی مورد نیاز مردم زلزله‌زده کرمانشاه هستند. به همین دلیل بهتر است از جمع‌آوری کالاهای دیگر خودداری کنید. شماره کارت ۰۶۴۶۰۶۰۶۴۳۷۷۷۰۰۶۱۰، شماره حساب ۹۹۹۹۹۹ به نام هلال احمر نزد بانک‌های ملی، ملت، صادرات، راه، مسکن، دی، تجارت، سپه، پارسیان، شهر، آینده و رسالت، ۷۰۲۰۷۰ (ارزی دلار) ۸۰۰۳۰۰ (ارزی یورو) بانک ملی و ۱۴۰۴۴۴۰ (ارزی دلار) بانک ملت برای دریافت و ارسال کمک‌های نقدی به زلزله‌زدگان استان کرمانشاه منظور شده است.

سرمای شب ۲۱ آبان ماه سال ۱۳۹۶ یا سرگیجه زمین و وقوع زمین‌لرزه‌ای به بزرگی ۷.۳ ریشتر در هشت شهری و ۱۲۰۰ روستای کشور همراه شد. در یک چشم‌به‌هم‌زدن زمین با تکان‌های بی‌موقعش همه چیز را بهم ریخت و با بی‌مهری‌اش خانه‌های بسیاری را روی سر صاحبانش خراب کرد. اسمش را گذاشته‌اند زلزله! توی دارودسته بلاهای طبیعی اول صف ایستاده است و گاه بیشتر از همه‌شان می‌تواند خرابکار باشد و ویرانی روی دست‌مان بگذارد. کشور ما در چند دهه گذشته چندبار تجربه‌اش کرده است؛ تجربه‌هایی که همیشه به تلخی و به‌سختی مرگ بوده است. تجربه‌هایی که خاطرات تلخ‌شان در ذهن اهالی شهرهای بوئین‌زهرا، طیس، رودبار و بم باقی مانده است، ولی این تجربه‌های تلخ همیشه مغلوب مهربانی مردم کشورمان شده‌اند. این بار هم چیزی از این اتفاق تلخ نگذشته بود که مردم دست‌به‌کار شدند و همه با هم برای کمک به زلزله‌زدگان غرب کشور یا علی گفتند و محبت، عشق و ایثار همه شهرها، روستاها، گروه‌ها، اصناف، دانش‌آموزان و حتی نیازمندان، مرهمی بر تن زخمی و پردرد آن‌ها شد. در این ماجرا حتی عده‌ای به شکل خودجوش شال و کلاه کردند و برای کمک به مناطق زلزله‌زده رفتند و عده‌ای هم دست به کار جمع کردن مواد ضروری برای نیازمندی‌های مردم زلزله‌زده شدند که در یک لحظه همه چیزشان را از دست داده بودند. البته این بار به خاطر حضور فضای مجازی و خیریهایی که لحظه‌به‌لحظه از این مناطق می‌آمد شکل حضور مردم و کمک‌هایشان با تجربه‌های قبلی متفاوت بود.

همه برای کمک آمدند

خبر زلزله خیلی سریع آمد، به همان سرعتی که زمین تکان خورد و شکافته شد. بیشتر مردم چشم‌شان به گوشی‌های تلفن همراهشان بود و توی کانال‌های خبری و شبکه‌های اجتماعی اخبار زلزله را دنبال می‌کردند. این بار به‌جز هلال احمر و کانال‌های رسمی امادرسانی، گروه‌های مردمی هم فعال شده بودند. گروه‌هایی که گاه به کوچکی دانش‌آموزان یک مدرسه بودند. همه می‌خواستند کمک کنند و هر کس اولین ایده‌ای را که به فکرش می‌رسید اجرا می‌کرد، اما این همه نیت خوب در ادامه مشکلاتی را هم درست کرد. نمونه‌اش ترافیکی بود که در جاده‌های منتهی به سرپل ذهاب به خاطر کاروان‌های کمک و حضور ماشین‌های شخصی مردم درست شد. در روزهای اول هر کس هر کاری به ذهنش می‌رسید انجام می‌داد، کافی بود کسی توی فضای مجازی هشتک نان می‌خواهیم بگذارد بعد بسته‌های نان بود که به سمت غرب کشور فرستاده می‌شد. کسی نمی‌پرسید چقدر نان می‌خواهید یا این که این نان‌ها چطور باید ارسال شوند. به همین خاطر یک نکته مهم در این میان فراموش شد. آن نکته مهم هم این بود که کمک‌رسانی مثل هر کار دیگر و شاید بهتر باشد بگوییم بیشتر از هر کار دیگر تخصص می‌خواهد و برای خودش فوت و فنی دارد؛ برای مثال نکته مهم در ارسال کمک‌های غیرنقدی، هدفمند نبودن کمک‌هاست، شاید به همین خاطر بود که از همان ساعات ابتدایی امدادگران هلال احمر تأکید می‌کردند مردم به شکل نقدی کمک کنند. حتی ارسال هزاران بسته لباس به منطقه زلزله‌زده به علت کهنه بودن برخی از لباس‌ها مورد اعتراض قرار گرفت و هلال احمر اعلام کرد که این لباس‌ها به درد زلزله‌زدگان نمی‌خورد و تنها انتبارها را پر می‌کند. هم‌چنین بعضی از هموطنان تصمیم به ارسال غذا گرفتند،

گونه تفکر انتقادی را خودمان تقویت کنیم؟

بخالفم...!

جایی | آیا تا به حال برایتان پیش آمده که تصمیمی بگیرید یا بهای را قبول کنید و بعد پشیمان شوید و با خودتان فکر کنید کاش فکر می کردید؟ آیا برایتان پیش آمده که شایعه‌ای در مدرسه پخش شود و شما هم آن را باور کنید و بعد از مدتی بفهمید که کلاس کار بوده‌اید؟ تان راه حل این مشکل چیست؟ چگونه می توانیم تصمیمات درست درست تشخیص دهیم؟ برای اینکه در این باره بیشتر بدانید مشاوره این هفته را از دست ندهید.

کارگاه عملی

چگونه متفکر از نوع نقاد بشویم؟

ماهر شدن در تفکر انتقادی، مانند هر مهارت دیگری نیاز به تمرین دارد. در مورد مهارت‌های فکری تمرین بیشتری هم نیاز است. پس برای اینکه بتوانید این شیوه فکر کردن را جایگزین روش‌های قبلی کنید، مصبور باشید و انتظار تغییرات سریع نداشته باشید. وارد کارگاه شوید و تمرین‌های گفته شده را انجام دهید. ممکن است تغییرات را بعد از چند ماه مشاهده کنید ولی مطمئن باشید که با تمرین مداوم پیشرفت خوبی خواهید کرد.

فکر کنم

اولین کاری که باید انجام دهید این است که تمرین کنید هنگام رو به رو شدن با یک فکر یا نظر، قبل از قبول کردن یا رد کردن آن، فکر کنید. اگر این کار برای شما سخت است و عادت کرده‌اید بدون تأمل کافی، نظر دیگران را بپذیرید، باید عادت خود را تغییر دهید. برای تغییر این عادت باید یک تکه کلام طلایی را بیاموزید و آن را آنقدر تکرار کنید تا ورد زبانتان شود و آن «باید فکر کنم» است. این جمله مهم را به خاطر بسپارید و آن را بارها و بارها با خود و در ارتباط با دیگران تکرار کنید. مثلاً وقتی کسی می‌گوید: «درس خواندن و تحصیل فایده ندارد»، یا برعکس، «بدون درس خواندن و مدرک به هیچ جا نخواهی رسید»، قبل از قبول کردن و یا رد کردن آن بگویید: «من باید فکر کنم».

اطلاعات جمع کنید

تفکر انتقادی نیازمند تشخیص اطلاعات درست از نادرست است. اما تشخیص دادن بدون داشتن اطلاعات کافی ممکن نیست. مثلاً اگر به شما بگویند زمین در بحران کم آبی است و با کمبود منابع آبی رو به رو هستیم، شما بدون داشتن اطلاعات کافی درباره زمین شناسی نمی‌توانید اظهار نظر کنید و اگر آن را تایید و رد کنید هم بی پایه و اساس است. پس تمرین کنید قبل از نظر دادن درباره هر فکر و عقیده‌ای، درباره آن تحقیق کنید و اطلاعات کافی به دست بیاورید.

نتیجه گیری بدون عجله

برای نتیجه گیری عجله نکنید و در هر موضوعی سریع و سطحی نظر ندهید. به خودتان فرصت بدهید تا اطلاعات کافی جمع کنید و دلایل محکم و موجهی برای قبول یا رد موضوع پیدا کنید. مثلاً اگر دوست‌تان بدون گواهینامه رانندگی کرده و اتفاقی برایش نیفتاده، سریع نتیجه گیری نکنید که رانندگی بدون گواهینامه بی‌خطر است.

نقد بخوانید

تمرین کنید که نقد بخوانید. مثلاً وقتی فیلمی می‌بینید یا کتابی را می‌خوانید، نقد آن را هم بخوانید. این طوری می‌توانید به موضوع از زوایای مختلف نگاه کنید. بعد از دیدن فیلم یا خواندن یک اثر، درباره آن فکر کنید و نظر خودتان را درباره آن بنویسید. سپس چندین نقد درباره آن بخوانید و به نکاتی که در نقد به آن اشاره شده، فکر کنید. سپس دوباره نظر خودتان را یادداشت کنید. خواهید دید که نظرتان بسیار پخته تر از دفعه اول شده است.

خاطره نویسی

یکی از راه‌های لذت بخش تقویت تفکر نقاد، خاطره نویسی است. ممکن است بگویید خاطره نویسی چه ربطی به تفکر نقاد دارد؟ این سوال بسیار خوبی است و نشان می‌دهد که شما در حال پیشرفت در تفکر انتقادی هستید و هر حرفی را سریع نمی‌پذیرید. پاسخ سواتان این است که شما برای نوشتن خاطره باید آنچه را تجربه کرده‌اید، در ذهن‌تان مرور کنید و برای نوشتن، نیاز دارید که نظرتان را راجع به آن اتفاق بدانید. اگر تمرین کنید بعد از نوشتن هر خاطره، نظرتان درباره آن موضوع و چیزهایی که یادگرفتید و فهمیدید را هم بنویسید، خیلی زودتر پیشرفت می‌کنید.

ادب انتقاد

اگر می‌خواهید تفکر انتقادی داشته باشید باید اخلاق نقد کردن را هم بدانید. متأسفانه برخی افراد نقد را با توهین و بی ادبی اشتباه می‌گیرند. یادتان باشد که هنگام نقد یک مطلب، ادب را رعایت کنید و سعی کنید توجه طرف مقابل را به جوانب مختلف آن موضوع جلب کنید. اگر هنگام نقد یک نظر، حالت جنگ و دعوا به خودتان بگیرد، طرف مقابل هم جبهه می‌گیرد و حرف شما را نمی‌پذیرد.

موقعیت‌های فکر کردن

از موقعیت‌های طبیعی که در زندگی پیش می‌آید بهره بگیرید و تفکر انتقادی را در فرزندتان تقویت کنید. او را تشویق کنید که به محیط پیرامون خود دقت و توجه داشته باشد و راجع به موضوعات مختلف فکر کند. مثلاً وقتی فرزندتان تجربه ای در مدرسه دارد و آن را برای شما تعریف می‌کند، از فرزندتان سؤالاتی بپرسید که او را وادار به فکر و تأمل کند. از او بخواهید راجع به علل آن اتفاق و نتایج آن و راه حل‌های آن موضوع در آینده فکر کند.

منابع اطلاعاتی من

کمی در مورد خودتان فکر کنید. در مواجهه با اخبار و اطلاعات جدید چه می‌کنید؟ آیا نقادانه آنها را بررسی می‌کنید و یا بدون دلیل آنها را می‌پذیرید؟ چقدر اطلاعاتی که دارید از منابع موثق و صحیح است؟ اگر خودتان تفکر انتقادی نداشته باشید، نمی‌توانید آن را در فرزندتان تقویت کنید. اگر نیاز به کمک دارید، می‌توانید تمرین‌های کارگاه عملی را انجام دهید تا در تفکر انتقادی مهارت بیشتری پیدا کنید.

چگونه فرزندان متفکر پرورش دهیم؟

اگر نوجوانی در خانه دارید، حتماً گاهی با پرسش‌ها و یا انتقادهای فرزندتان روبه‌رو شده‌اید. وقتی صحبت از تفکر انتقادی به میان می‌آید، ممکن است بگویید فرزند من به اندازه کافی انتقاد می‌کند. اگر تفکر انتقادی را در او پرورش دهیم که دیگر امانم را می‌برد. تفکر انتقادی نیاز به جهت دهی و پرورش دارد تا در مسیر درست و به شکل مناسب انجام شود. راهکارهای زیر به شما در این زمینه کمک می‌کند.

نظر محترم

ممکن است گاهی اوقات فرزندتان فکر و نظر شما را نپذیرد و نظر دیگری داشته باشد. در چنین شرایطی خیلی مهم است که به نظر او احترام بگذارید و به او اجازه بدهید که فکر و رای مستقل و متفاوت با شما داشته باشد. اگر برای نظر او احترام قائل شوید، او هم یاد می‌گیرد که به نظر و فکر خودش احترام بگذارد.

اولین چیزی که باعث صدمه به نظر انتقادی فرزندتان می‌شود، انتظار اطاعت بی چون و چرای او است.

تفکر انتقادی نیازمند تشخیص اطلاعات درست از نادرست است. اما تشخیص دادن بدون تأمل کافی، عادت کرده‌اید بدون تأمل کافی، نظر دیگران را بپذیرید، باید عادت خود را تغییر دهید.

رفت و آمد با متفکران

محیط اطراف ما در شکل‌گیری عادت و مهارت‌های ما تأثیر زیادی دارد. اگر با افرادی رفت و آمد کنید که خرافاتی هستند و هر فکر و نظری را بدون تأمل می‌پذیرند، شما هم بعد از مدتی از نظر فکری ضعیف و سطحی خواهید شد. با کسانی هم‌نشینی کنید که اهل فکر هستند و با دقت به موضوعات پیرامون خودشان نگاه می‌کنند. در این صورت شما هم ترغیب می‌شوید که فکر کنید.

اطاعت بی چون و چرا

